

PTAKI

Parku Krajobrazowego "Dolina Baryczy"

KOS

Pokarm:
Zwierzęcy – gąsienice, dżdżownice, chrząszcze, czasem drobne płazy i jaszczurki
Roślinny – owoce, zwłaszcza jagody oraz zawierające dużą ilość miększu

Waga: około 100 g

Rozpiętość skrzydeł: 34 cm – 38 cm

Ilość jaj: 4-6 sztuk

Okres wysiadywania jaj: 10 – 15 dni

Najlepszy czas do obserwacji: wiosna, zima

Ciekawostki:
Kosy nie trawią nasion – wydalając je przyczyniają się do rozprzestrzeniania się roślin.
Gdy brakuje pożywienia wykradają jaja lub pisklęta małych ptaków, zjadają też mszyce.
Zimą chętnie zjadają owoce bluszczu, który dla człowieka jest trujący.
W czasie dnia częściej poruszają się po ziemi niż w powietrzu, podbiegają szybkim truchtem w charakterystyczny sposób, by na chwile znieruchomieć bacznie obserwując otoczenie.
Kos został wsiedlony przez człowieka do Nowej Zelandii, Tasmanii i Australii.
Przed II wojną światową łapano w Polsce kosy jako uzupełnienie pokarmu.

fot. P.Śnigucki

fot. Ł.Głowacki

fot. P.Śnigucki

fot. L.Mazur

Dofinansowano ze środków
Wojewódzkiego Funduszu
Ochrony Środowiska i
Gospodarki Wodnej we
Wrocławiu

Dolnośląski Zespół
Parków Krajobrazowych,
ul. Puszczykowska 10,
50-559 Wrocław
www.dzpk.pl
Wrocław 2016

Kos (*Turdus merula*)
Blackbird, Merle noir, Amsel

To mieszkaniec lasów, zadrzewień i ogrodów przydomowych oraz parków miejskich. Doskonale przystosował się do urbanizacji – jeżeli są tylko tereny zielone, odpowiednie do założenia gniazda krzewy i większe trawniki – na pewno napotkamy tego eleganckiego ptaka. Samiec w okresie godowym ma piękną, czarną, opalizującą w słońcu barwę piór. Ma też pomarańczowy albo żółtopomarańczowy dziób. Samica jest „odziana”

fot. P.Śnigucki

w skromną brązową, z odcieniami szarości szatę. Głos śpiewającego wiosną samca budzi wiele osób jeszcze nim stanie słońce. Jest to przepiękna, nieco przypominająca dźwięk fletu melodia, ogłaszająca, że teren jest już zajęty. Kos śpiewa także wieczorem, gdy inne ptaki już zamilkną. Wiosną samce toczą między sobą walki o najlepsze terytorium. Ponieważ w mieście nie ma dostatecznej ilości miejsca, kosy dokonują „zdrad”. Często zdarza się, że samica po częściowym odchowaniu piskląt pozostawia samca z żarłocznymi maluchami i łączy się z sąsiadem, który nie znalazł jeszcze partnerki. Gniazdo (budowane przez samicę) ulokowane w rozwidleniu gałęzi krzewów lub przy pniu

młodych drzew jest konstrukcją warstwową. Na część zewnętrzną składają się suche trawy, liście, cienkie gałązki i porosty; część wewnętrzna jest wylepiona mieszaniną piasku, próchnicy i resztek roślinnych, a następnie wyścielana suchą trawą. Ta warstwa pozostaje wilgotna, podczas gdy krewniacy kosa - paszkyoty i kwiczoły - utrzymują ową warstwę suchą. W miastach gniazdo ma „cywilizacyjne” dodatki – spore ilości sznurków, folii, papieru a nawet cienkich drutów i kabli. Kos wybiera łatwo dostępne materiały, pozostawione przez człowieka, nie rezygnując jednak

fot. B.Broś gniazdo kosa z jajkami

z patyczków i gałązek. Średnica takiego gniazda waha się od 14 do 20 cm, zaś wysokość do 12 cm. Przystępuje do lęgów zazwyczaj na początku kwietnia, chociaż w miastach może zdarzyć się to już pod koniec marca, z uwagi na wyższą temperaturę. Samica w pierwszym lęgu składa do 6 jaj, w kolejnym jest ich 4 lub 5. Skorupki mają barwę jasnoniebieską lub zielonkawą, z gęsto rozmieszczonymi czerwobrazowymi albo rdzawymi plamkami. Wysiadywaniem zajmuje się wyłącznie samica przez około 2 tygodnie. Samiec jednak dba o nią – co jakiś czas zmienia ją na gnieździe, by mogła się pożywić.

Ma także czas by trochę polatać po okolicznych zaroślach. Gdy wyklują się pisklęta karmią je oboje rodzice – chyba, że samica pozostawi partnera dla innego, atrakcyjniejszego kosa. Ojciec musi wówczas nadażyć ze zbieraniem dżdżownic, gąsienic i dorosłych owadów dla rosnącego potomstwa. Zdolność do lotu osiągają gdy mają około 18 dni, ale pozostają w pobliżu rodziców do około 8 tygodni. Dojrzałość płciową osiągają po pierwszym roku życia. W miastach pisklętom zagrażają wrony, sroki oraz koty, mające stosunkowo łatwy dostęp do niżej ulokowanych gniazd. W lasach gniazda kosa penetrują kuny.

fot. P.Śnigucki

fot. P.Śnigucki